

נספח נתונים – ועדת החינוך, התרבות והספורט

תוכן עניינים

1.....	רקע.....
2.....	מחלקות תרבות ברשויות מקומיות.....
4.....	מגמות אומנות בבתי ספר תיכוניים.....
8.....	סל תרבות ארצי.....
10.....	הוצאות ממשלתיות על תרבות שאינן ממוסדות התרבות.....

רקע

נספח זה מהווה פירוט למסמך שהוגש לוועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת העוסק באתגרים, בנתונים ובהצעות לשיפור של שדה התרבות בישראל כמנוע צמיחה חברתי וכלכלי. מטרת הנספח היא להציג את שיטות איסוף הנתונים שישומו ולהציג ביתר פירוט את התוצאות של איסוף הנתונים.

המסמך מורכב מאיסוף נתונים בארבעה תחומים מרכזיים: מחלקות תרבות ברשויות מקומיות, מגמות אומנות בבתי ספר תיכוניים, היצע וצריכה של תוכנית "סל תרבות ארצי" והוצאות ממשלתיות על תרבות במשרדי ממשלה שאינם משרד התרבות.

רוב הנתונים המוצגים נאספו ע"י מרכז המידע והמחקר של תנועת תרבות, ומיעוטם מובא ממקורות רשמיים תוך ציון הדבר בהערות השוליים. ההסבר המדויק על שיטת איסוף הנתונים יוצג באופן פרטני עבור כל אחד מהתחומים.

מחלקות תרבות ברשויות מקומיות

השלטון המקומי בישראל הוא המממן השני בגודלו של תחום התרבות אחרי משקי הבית הפרטיים. כך, הרשויות המקומיות אחראיות על כ-12% מההוצאה הלאומית לתרבות, לבידור ולספורט¹. בשנת 2019 הרשויות המקומיות הוציאו כ-2.9 מיליארד ש"ח על תחום התרבות, אשר כולל את התחומים הבאים: מורשת תרבותית, ספרות ודברי דפוס, מוזיקה ואמנויות הבמה, אמנות פלסטית, קולנוע וצילום ופעילות חברתית-תרבותית².

הרשות המקומית היא גורם מפתח בפיתוח מדיניות תרבות מקומית ואזורית. יש קשר ישיר בין מידת האחריות שהרשות לוקחת על תחום התרבות כחלק מלא ושווה לשאר התחומים באחריותה, לבין מקומה ותפקידה של התרבות כמנוע צמיחה כלכלי וחברתי.

מרכז המידע והמחקר של תנועת תרבות פנה לבחון כיצד נראית התשתית הארגונית ליישום מדיניות ולהשקעה אפקטיבית של אותם כספים ממשלתיים ורשותיים. לכן, התבצעה בדיקה בדצמבר 2020 עבור רוב הרשויות המקומיות במדינת ישראל לגבי מהו אופן הניהול של תחום התרבות בכל רשות. כל רשות סווגה לפי אחת מהקטגוריות הבאות: אין מחלקת תרבות, יש מחלקת תרבות ייעודית, מחלקה משותפת (לדוגמה: תרבות וחינוך), מנוהל ע"י חברה או עמותה עירונית, מנוהל ע"י מתנ"ס, מנוהל ע"י מרכז קהילתי (לרוב במועצות אזוריות). סה"כ נבחנו 224 רשויות. בכל רשות נבדק אתר האינטרנט שלה וכיצד הרשות מסבירה את מבנה האחריות של הפעלת התרבות ברשות. בהמשך לכך ובמידת הצורך, נבחנו רשימות המחלקות והגופים העירוניים, כולל ספרי טלפונים או אלפונים באתר הרשות, רשימות בעלי התפקידים ברשות, בתיאגודים משפטיים הכפופים לרשות ובמתנ"סים נבדק אתר האינטרנט שלהם, ובעמותות נבדקו הנתונים של העמותה באתר "גיידסטאר" המציג את נתוני רשם העמותות. נעשה שימוש בקובץ הרשויות המקומיות בישראל מאתר הלמ"ס³ כאשר הנתונים העדכניים ביותר הם עבור שנת 2018. לא נבחנו רשויות עם למטה מכ-5,000 תושבים.

הבדיקה העלתה את התוצאות הבאות:

מספר הרשויות	אופן ניהול התרבות ברשות
88	אין מחלקת תרבות
41	יש מחלקת תרבות ייעודית
20	מחלקה משותפת
18	מנוהל ע"י חברה או עמותה עירונית
40	מנוהל ע"י מתנ"ס
17	מנוהל ע"י מרכז קהילתי
224	סה"כ רשויות שנבדקו

ההבנה שלנו היא שניהול מיטבי של מדיניות תרבות מתרחש כאשר ישנה מחלקת תרבות ייעודית, חברה או עמותה עירונית, או מרכז קהילתי (שלרוב מזכיר באופיו עמותה עירונית יותר מאשר מתנ"ס). לאחר מכן, מחלקת תרבות משותפת עם תחום נוסף מאפשרת הפעלה מוגבלת יותר של מדיניות תרבות רשותית. לבסוף,

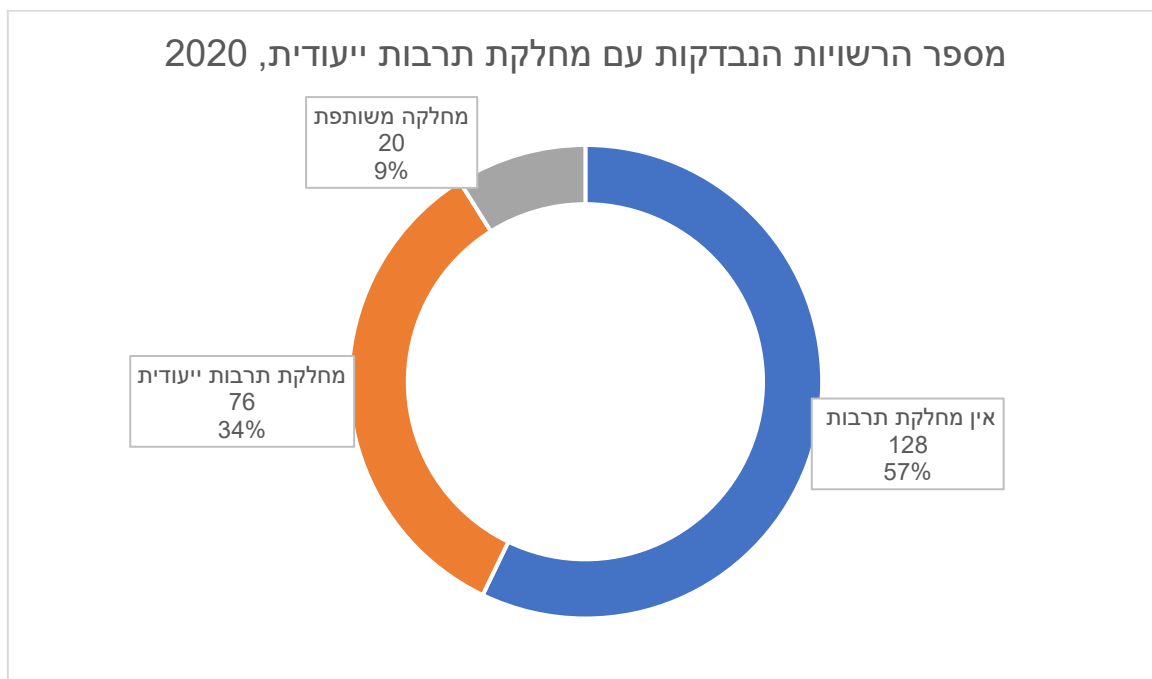
¹ ההוצאה הלאומית לתרבות, לבידור ולספורט בשנת 2019, אתר הלמ"ס

² ההוצאה הלאומית לתרבות, לבידור ולספורט בשנת 2019, לפי מגזר מממן, אתר הלמ"ס

³ קובץ הרשויות המקומיות 2018, אתר הלמ"ס

ניהול של המתנ"ס בלבד את תחום התרבות או היעדר של כל מחלקת או גוף תרבות הם המצבים המקשים ביותר על הפעלת מדיניות תרבות רשותית. זאת מכיוון שעל פי רוב, רשויות ללא מחלקת תרבות מייבאות שירותי הפקה ואירועים ולא גורם מוביל מדיניות, השקעות, פיתוח משאבים וסדרי עדיפויות. לכן, הרשויות בהן המרכזים הקהילתיים והחברות והעמותות העירוניות מנהלות את התרבות התוספו לסיווג של מחלקות התרבות, והרשויות בהן התרבות מנוהלת ע"י המתנ"ס התוספו לסיווג של אין מחלקת תרבות. כך, מוצגים הנתונים הסופיים של הבדיקה:

אופן ניהול התרבות ברשות	מספר הרשויות	אחוז הרשויות
אין מחלקת תרבות	128	57%
מחלקת תרבות ייעודית	76	34%
מחלקה משותפת	20	9%

יש מקום להדגיש זאת שנית: ל-57% מהרשויות המקומיות אין מחלקת תרבות המסוגלת להפעיל מדיניות תרבות מפתחת ברמה המקומית.

מגמות אומנות בבתי ספר תיכוניים

בשנת 2019 מרכז המידע והמחקר של תנועת תרבות פנה אל המפמ"רים של מוזיקה, תיאטרון, אומנות פלסטית, קולנוע, תקשורת ומחול במשרד החינוך. המפמ"רים התבקשו לספק את רשימות בתי הספר בהם היו מגמות אשר הגישו תלמידים לבחינות הבגרות במקצועות אלו⁴ לשנת תשע"ט. רשימות אלו הוצלבו עם רשימת החטיבות העליונות מאתר משרד החינוך⁵. לאחר מכן נסכם מספר התלמידים בכיתות י'-י"ב בכל בית ספר לפי מספר מגמות האומנות הפעילות בו, מ-0 (אין מגמות אומנות כלל) עד 5 מגמות (רק 4 בתי ספר כאלו).

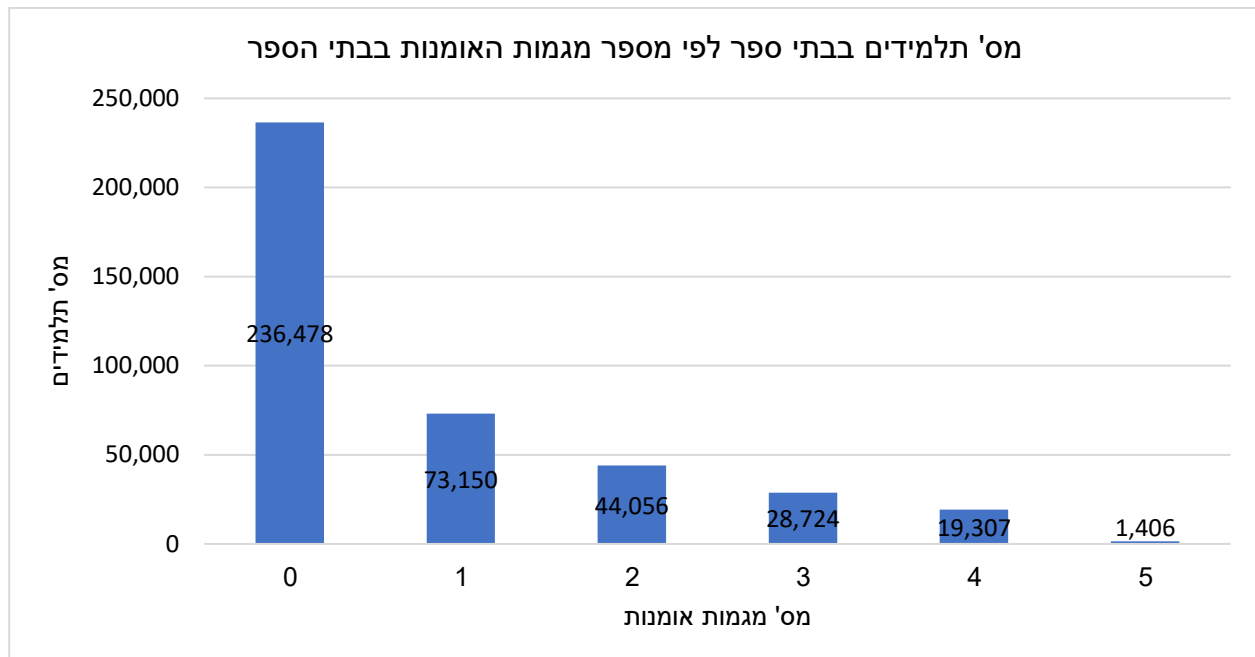
מספר מגמות אומנות בבית הספר	מספר תלמידים י'-י"ב	אחוז התלמידים	מספר בתי ספר
0	236,478	58.7%	1,619
1	73,150	18.1%	203
2	44,056	10.9%	101
3	28,724	7.1%	49
4	19,307	4.8%	25
5	1,406	0.3%	4
סה"כ	403,121	100.0%	2,001

מהטבלה עולה כי:

- לכ-59% מתלמידי התיכון במדינת ישראל אין אף מגמת אומנות בבית ספרם.
- רק לכ-23% מתלמידי התיכון במדינת ישראל יש לפחות 2 מגמות אומנות בבית ספרם.

ניתן לראות את אותם נתונים באופן חזותי בתרשים הבא:

⁴ יוצא דופן הוא תחום תיאטרון, אשר הנתונים שלו נכונים לשנת תשע"ד בלבד.
⁵ [אזור הפקת דוחות בתוך מערכת השקיפות, אתר משרד החינוך](#). כדי להגיע לנתונים המדויקים יש לבחור הפקת דוחות עבור "תמונה חינוכית" ולאחר מכן לבחור "מוסדי".

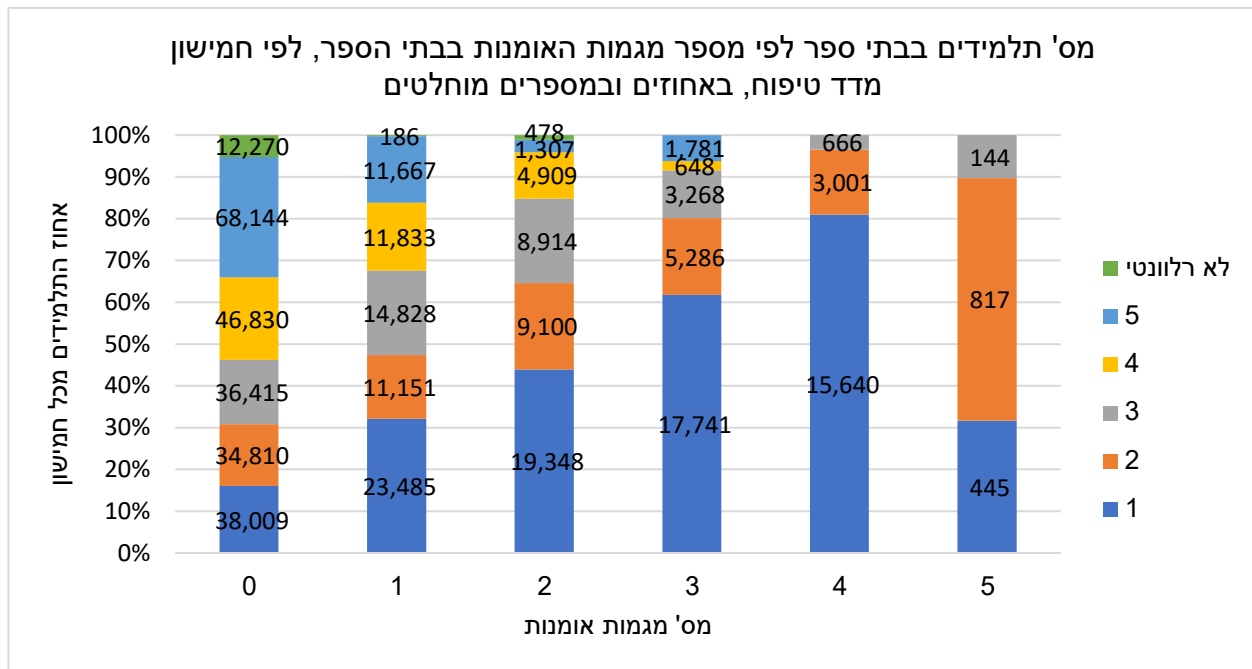

כעת, אותם נתונים יבחנו לפי חמישון מדד טיפוח⁶ ולפי מגזר וסוג פיקוח.

הטבלה והתרשים הבאים מציגים את מס' התלמידים בבתי הספר לפי מספר מגמות האומנות בהם ולפי חמישון מדד הטיפוח של בית הספר. ככל שחמישון הטיפוח נמוך יותר, כך בית הספר נחשב חזק יותר.

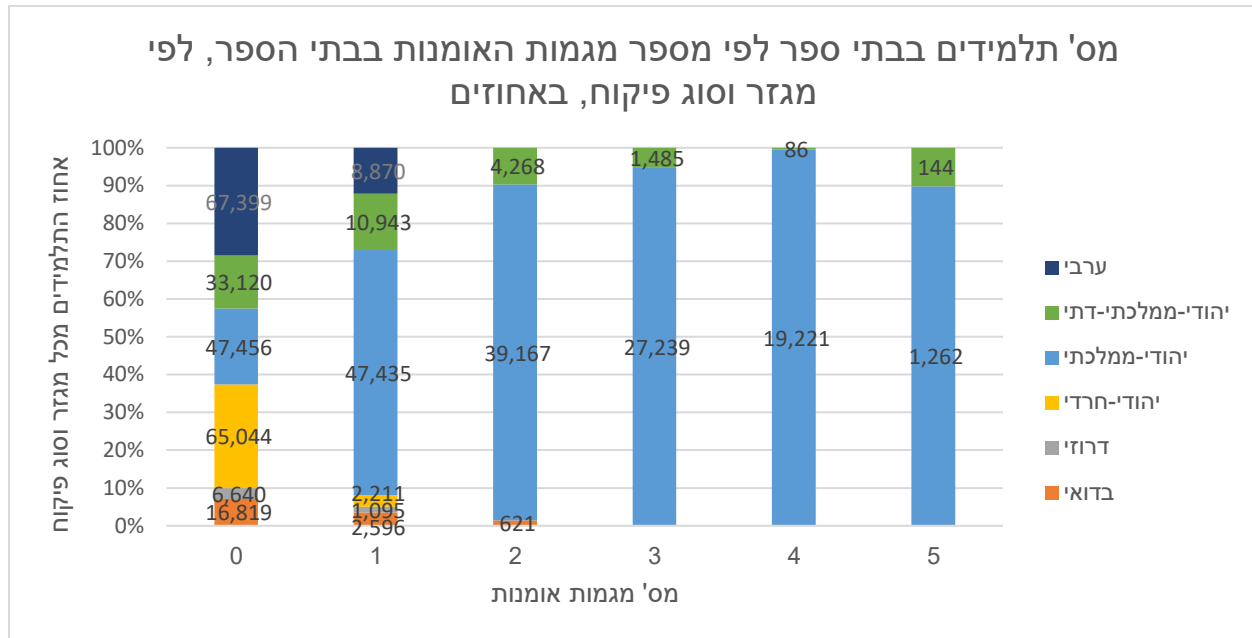
סה"כ	חמישון מדד טיפוח						מספר מגמות אומנות בבית הספר
	לא רלוונטי	5	4	3	2	1	
236,478	12,270	68,144	46,830	36,415	34,810	38,009	0
73,150	186	11,667	11,833	14,828	11,151	23,485	1
44,056	478	1,307	4,909	8,914	9,100	19,348	2
28,724		1,781	648	3,268	5,286	17,741	3
19,307				666	3,001	15,640	4
1,406				144	817	445	5
403,121	12,934	82,899	64,220	64,235	64,165	114,668	סה"כ

⁶ חמישון טיפוח הוא סוג חלוקה לקבוצות של מוסדות חינוך ומחושב לפי ערך מדד הטיפוח של בית הספר. מדד הטיפוח משקלל מאפיינים חברתיים-כלכליים של השכונה והרשות, כך שכל שמדד הטיפוח גבוה יותר בית הספר יותר טעון השקעה ופיתוח. להרחבה: [מדדי טיפוח מוסדיים, אתר משרד החינוך](#)

הטבלה והתרשים הבאים מציגים את מס' התלמידים בבתי הספר לפי מספר מגמות האומנות בהם ולפי המגזר וסוג הפיקוח של בית הספר.

מגזר וסוג פיקוח							מספר מגמות
סה"כ	ערבי	יהודי-ממלכתי-דת	יהודי-ממלכתי	יהודי-חרדי	דרוזי	בדואי	
236,478	67,399	33,120	47,456	65,044	6,640	16,819	0
73,150	8,870	10,943	47,435	2,211	1,095	2,596	1
44,056		4,268	39,167			621	2
28,724		1,485	27,239				3
19,307		86	19,221				4
1,406		144	1,262				5
403,121	76,269	50,046	181,780	67,255	7,735	20,036	סה"כ

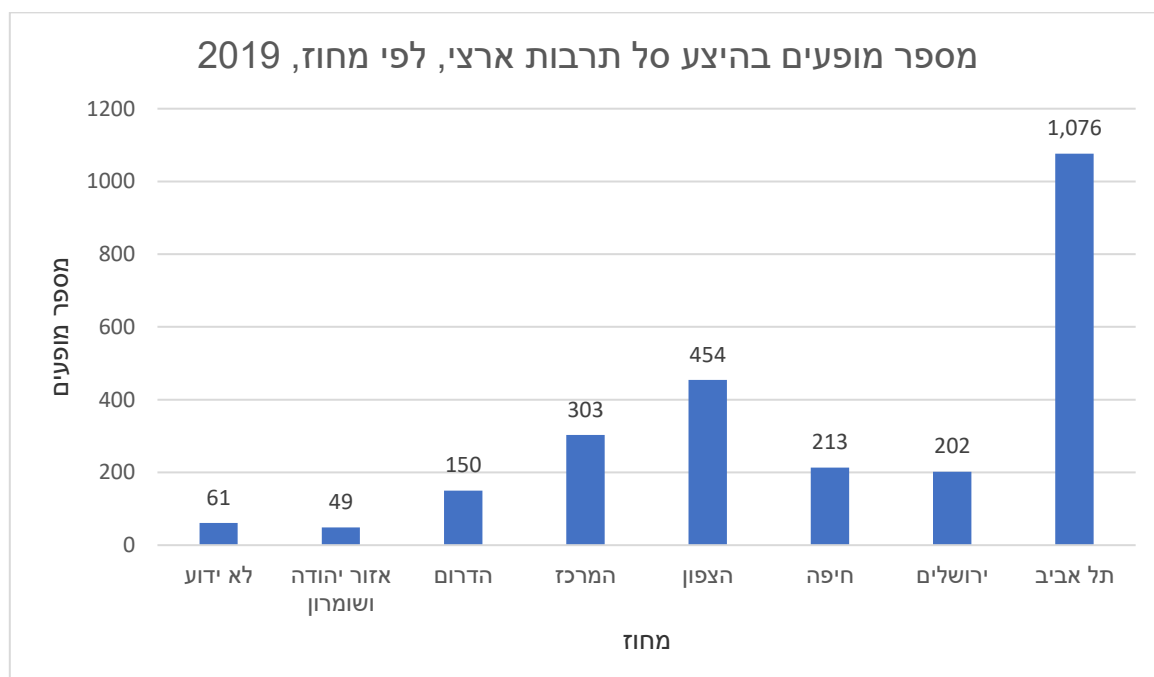
מסיכום הנתונים עולה כי:

- רוב ניכר של תלמידי מערכת החינוך במדינת ישראל אינם נחשפים לתרבות ולאומנות כחלק מסיבת הלימודים שלהם. כלומר, לא רק כאפשרות לבחור במגמת אומנות, אלא בעצם נוכחותה של האומנות בשגרת החיים של בית הספר. בהמשך לכך, היעדר קיום תרבות ואומנות בחינוך הפורמלי, הבלתי פורמלי והמרחב העירוני, משפיעים לרעה, מצמצמים ומחלישים את החינוך לצריכת תרבות ואומנות.
- ניתן לראות כי ככל שבית הספר חלש יותר חברתית-כלכלית, כך יש בו פחות מגמות אומנות, וככל שהוא חזק יותר חברתית-כלכלית יש בו יותר מגמות אומנות.
- כ-96% מהתלמידים שבבית ספרם לפחות 4 מגמות אומנות לומדים בבית ספר מחמישון טיפוח 1 או 2.
- לכ-84% מהתלמידים בחינוך הבדואי, 86% בחינוך הדרוזי, 97% בחינוך החרדי, 66% בחינוך הממלכתי-דתי ו-88% בחינוך הערבי אין בבית הספר מגמת אומנות כלל.
- לעומת זאת, רק לכ-26% מתלמידי החינוך היהודי הממלכתי אין בבית הספר מגמת אומנות כלל.

סל תרבות ארצי

כדי לבחון את ההתפלגות הגאוגרפית של המופעים המוצעים ע"י סל תרבות, נבחנו המופעים שהוצעו באתר סל תרבות ארצי⁷ בחודש אפריל 2019. הנתונים עבור כלל המופעים והסוגות הורדו לטבלת נתונים באמצעות תוכנה אוטומטית. התוכנה זיהתה את הכתובת ואת היישוב של כל מופע. לאחר מכן, כל יישוב סווג למחוז אליו הוא משתייך. עבור כרבע מהמופעים התוכנה לא הצליחה לזהות את שם היישוב, ולכן התבצעה בדיקה ידנית בדף המופע באתר סל תרבות, באתר האישי של המופיע או בחשבון הפייסבוק שלו. בסוף התהליך, רק ל-61 מופעים, כ-2.4% מתוך כלל המופעים, לא התבצע שיוך ליישוב ולמחוז. לבסוף, בוצע הניתוח מאיזה מחוז מגיעים המופעים לסל תרבות. כלומר, מהיכן המוסדות והיוצרים הנהנים מסבסוד המדינה לצריכה במערכת החינוך.

מחוז	מספר מופעים	אחוז מופעים
לא ידוע	61	2.4%
אזור יהודה ושומרון	49	2.0%
הדרום	150	6.0%
המרכז	303	12.1%
הצפון	454	18.1%
חיפה	213	8.5%
ירושלים	202	8.1%
תל אביב	1076	42.9%
סה"כ	2508	100.0%

⁷ אתר "סל תרבות ארצי"

בנוסף לנתוני היצע, ראוי לבחון גם נתוני צריכה. מרכז המידע והמחקר של הכנסת פרסם ביולי 2020 מסמך הסוקר את פעילותו של סל תרבות בשנת תשע"ט ואת הפסקתו לאור נגיף הקורונה.⁸ במסמך זה, ישנו פילוח של התלמידים שצפו בהצגות לפי מחוז בתשע"ט:⁹

מחוז	מספר תלמידים המשתתפים בסל תרבות	אחוז תלמידים מתוך כלל המשתתפים בסל תרבות	סה"כ תלמידים במחוז	אחוז התלמידים המשתתפים בסל תרבות מתוך כלל התלמידים במחוז
הדרום	222,919	24.7%	361,495	61.7%
המרכז	200,409	22.2%	446,504	44.9%
הצפון	274,576	30.4%	384,008	71.5%
חיפה	97,178	10.8%	239,788	40.5%
ירושלים	54,690	6.1%	472,689	11.6%
תל אביב	53,966	6.0%	413,927	13.0%
סה"כ	903,738	100.0%	2,318,411	39.0%

מהנתונים עולה כי:

- כ-61% מתוך התלמידים במערכת החינוך לא לוקחים חלק בפעילות סל תרבות.
- 168 רשויות משתתפות בתוכנית סל תרבות, מתוך 255 רשויות בישראל.
- כ-43% מהמופעים של סל תרבות מגיעים ממחוז תל אביב.
- לעומת זאת, כ-24% מהמופעים של סל תרבות מגיעים ממחוזות הצפון והדרום.
- משמע, היצע התרבות והאומנות הקיים בנגב ובגליל כמעט ולא נוכח בסל תרבות ארצי.

⁸ הפסקת פעילות תוכנית סל תרבות ארצי בעת משבר נגיף הקורונה, מרכז המידע והמחקר של הכנסת, 2020.
⁹ הנתונים המוצגים הם עיבוד לטבלה המופיעה בעמ' 3 במסמך של מרכז המידע והמחקר של הכנסת. המקור לנתונים של מספר התלמידים בכל מחוז הוא [מערכת השקיפות באתר משרד החינוך](#).

הוצאות ממשלתיות על תרבות שאינן ממשרד התרבות

כדי להבין בצורה טובה יותר את ההוצאות של הממשלה בתחום התרבות, נבדקו נתיבי ההוצאה ממשרדים שאינם משרד התרבות על תחום התרבות. בבדיקה זו מופיעות תקנות ותוכניות אשר בשנת 2019 עבר דרכן תקציב עבור פעילות תרבותית. המשרדים המנותחים כאן הם משרדי החינוך, העלייה והקליטה, שוויון חברתי, הנגב והגליל, הרווחה, ראש הממשלה, הפנים, התקשורת, ירושלים ומורשת והחוף. יש לציין כי בבדיקה זו מוגבלת לתקנות אשר שמן קשור או עוסק בתרבות: הן במובנה המצומצם של עשייה אומנותית והן במובן הרחב הכולל מורשת, אומנות קהילתית ותמיכה בפעולות תרבות ופנאי, כמו גם באירועים ומרכזים רעיוניים. כלל הסכומים המובאים הם התקציב המאושר – כלומר, לאחר שינויים – בתקציב המדינה בשנת 2019, למעט מספר מקרים יוצאי דופן המפורטים בטבלאות.

נקודת המוצא בבדיקה זו היא כי **מדובר ב"קצה הקרחון"** וכי בתוך תקנות רבות ישנם מכרזים או הוצאות התומכים או המתקשרים עם גופי תרבות ואף מוסדות תרבות. התקשרות זאת יכולה להיות באופן ישיר מול המשרדים השונים, או דרך בא כוח מצד המדינה (כמו החברה למתנ"סים, פמי פרמיום בע"מ ועוד).

לסך כל ההשקעה בתרבות לא צורפו נתיבים מדינתיים נוספים, כתוכנית תרבות יום א' של משרד הביטחון וקרן לבי", רשות העתיקות, ותוכניות לאומיות שהופעלו בעשור האחרון, כמו תוכנית תמ"ר (בשמה הנוכחי תוכנית "ציוני דרך"). נתיבים אלו מוזכרים רק בדרך אגב ואינם מובאים בשלמותם, אך יש לראותם כנתיבים נוספים להשקעה בתרבות ובמורשת ישראל שאינם מגיעים ממשרד התרבות.

משרד החינוך

שם תקנה	מספר תקנה	תקציב מאושר ב-2019
סל תרבות	20.46.04.36	₪39,872,000
תמיכה במדריכים מוסיקליים בקונסרבטוריונים	20.46.04.42	₪24,797,000
תמיכה במוזיאונים	20.46.04.35	₪7,020,000
תמיכות מוזיאונים לשואה	20.46.04.15	₪5,383,000
פעולות תרבות בשכונות	20.46.01.11	₪4,380,000
תרבות יהודית	20.49.01.04	₪12,110,000
תרבות יהודית ישראלית	20.49.01.03	₪10,067,000
פרסי שר החינוך לתרבות יהודית	20.49.01.11	₪1,018,000
טלוויזיה חינוכית	20.50.01	₪56,869,000
תוכנית קרב ¹⁰	20.46.02.73	₪174,608,000
יד בן צבי - פעולות בנושא מורשת	20.46.02.54	₪36,079,000
פעולות בנושא תרבות יהודית ישראלית	20.46.02.56	₪23,055,000
מרחבים מוזיקליים - העברה לרשויות מקומיות	20.46.02.62	₪15,583,000
פעולות המזכירות הפדגוגית (רק ההוצאות על תרבות מתוך כלל התקנה)	20.46.02.65	₪261,803 מתוך ₪13,089,000
הקצבות ללימוד מקצועות המורשת ותרבות יהודית ישראלית	20.46.02.64	₪6,969,000
חינוך מוסיקלי - רכישות	20.46.02.81	₪1,487,000
הקצבות לחינוך ותרבות לפי החלטת הועדה הציבורית לענייני עזבונות	20.46.02.41	₪691,000
פעולות האגף לאמנויות	20.46.02.60	₪31,000
סה"כ		₪420,280,803

¹⁰ לפי [דוח ראמ"ה משנת תשע"ד המעריך את תוכנית קרב](#), ניתן לראות שרוב תחומי הפעילות בתוכנית אכן שייכים לתרבות ואומנות.

משרד העלייה והקליטה

שם תקנה	מספר תקנה	תקציב מאושר ב-2019
מרכז לאמנים עולים	30.12.02.07	₪8,170,000
קליטה חברתית (רק ההוצאות על תרבות מתוך כלל התקנה)	30.12.04.01	₪685,409 מתוך 22,278,000₪
השתתפות במשרד התרבות מרכז ההסברה	30.12.04.06	₪450,000
סה"כ		₪9,345,409

המשרד לשוויון חברתי

שם תקנה	מספר תקנה	תקציב מאושר ב-2019
פרוייקטים לאזרחים וותיקים (רק ההוצאות על תרבות מתוך כלל התקנה)	04.57.01.17	₪12,140,895 מתוך 83,959,000₪
פעולות (רק ההוצאות על תרבות מתוך כלל התקנה)	04.57.01.13	₪14,052,178 מתוך 43,006,000₪
סה"כ		₪26,193,073

משרד נגב גליל

שם תקנה	מספר תקנה	תקציב מאושר ב-2019
אירועי תרבות	04.63.03.22	₪10,683,000
תיירות ותרבות (בתוך רשות הגליל)		₪6,601,664
סה"כ		₪17,284,664

משרד הרווחה

שם תקנה	מספר תקנה	תקציב מאושר ב-2019
תוכניות תרבות לעולים חדשים	23.10.39.47	₪2,713,000
קניית שירותים – תרבות הפנאי	23.08.80.89	₪3,185,000
תוכניות פנאי לנכים בהתאם להמלצות ועדת לרון	23.06.22.36	₪6,411,000
קניית שירותים- תרבות	23.06.21.98	₪5,158,000
סה"כ		₪17,000,000

משרד ראש הממשלה

שם תקנה	מספר תקנה	תקציב מאושר ב-2019
מרכז בגין	04.51.04.03	₪17,820,000
מרכז רבין	04.51.04.04	₪17,620,000
מוסדות בן גוריון	04.51.04.12	₪15,028,000
מועצת הרצל	04.51.04.05	₪2,635,000
מועצת ז'בוטינסקי	04.51.04.06	₪1,840,000
בית העצמאות	04.51.07.16	₪2,807,000
סה"כ		₪57,750,000

משרד הפנים

שם תקנה	מספר תקנה	תקציב מאושר ב-2019
פרויקטים לקולנוע הרשות לפיתוח ירושלים	18.11.01.36	12,322,000 ₪
סה"כ		12,322,000 ₪

משרד ירושלים ומורשת

שם תקנה	מספר תקנה	תקציב מאושר ב-2019
תאגיד - גבעת התחמושת	04.52.12.14	3,000,000 ₪
הוצאות תפעול ופעולות (רק ההוצאות על תרבות מתוך כלל התקנה)	04.52.12.12	33,991,657 ₪ מתוך 91,000,000 ₪
אגן העיר העתיקה והר הזיתים - תוכניות רב שנתיות (רק ההוצאות על תרבות מתוך כלל התקנה)	83.03.04.02	17,059,039 ₪ מתוך 72,778,000 ₪
העצמת תשתיות מורשת	83.03.04.04	42,419,000 ₪
סה"כ		96,469,696 ₪

משרד התקשורת

שם תקנה	מספר תקנה	תקציב מאושר ב-2019
תמיכה בשידורים קהילתיים	39.11.05.09	1,523,000 ₪
תמיכות בשידורים בשפה האמהרית	39.11.05.08	13,122,000 ₪
סה"כ		14,645,000 ₪

משרד החוץ

שם תקנה	מספר תקנה	תקציב מאושר ב-2019
פעילות המטה (רק ההוצאות על תרבות מתוך כלל התקנה)	09.51.03.03	1,274,522 ₪ מתוך 19,609,000 ₪
פרויקטים ופעולות (רק ההוצאות על תרבות מתוך כלל התקנה)	09.51.03.04	6,242,591 ₪ מתוך 18,813,000 ₪
המערך המדיני (רק ההוצאות על תרבות מתוך כלל התקנה)	09.51.03.05	68,064 ₪ מתוך 12,883,000 ₪
סה"כ		7,934,221 ₪

סה"כ המשרדים בסקירה זו

משרד	סכום
חינוך	420,280,803 ₪
עלייה וקליטה	9,345,409 ₪
שוויון חברתי	26,193,073 ₪
נגב גליל	17,284,664 ₪
רווחה	17,000,000 ₪
ראש הממשלה	57,750,000 ₪
פנים	12,322,000 ₪
תקשורת	14,645,000 ₪
מורשת	96,469,696 ₪
חוץ	7,934,221 ₪
סה"כ	679,224,866 ₪

גופים ממשלתיים נוספים

צה"ל

בבדיקה שלהלן לא הוכנסו הוצאות צה"ל על תרבות ואמנות מפאת חוסר בנתונים. צה"ל ומשרד הביטחון הם צרכן משמעותי של תרבות ואמנות, לדוגמה בפרויקט "תרבות יום א"י"¹¹. במסגרת הפרויקט ממומנות פעילות תרבות שונות כגון: הצגות תיאטרון, קונצרטים קלאסיים, מופעי מחול וג'אז עבור חיילים למען הרחבת עולמם התרבותי. לתוכנית זו לא נמצאו הנתונים הכספיים. נוסף לכך, צה"ל מפעיל את ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון, אשר מהווה את הארכיון המרכזי של הצבא ומאגר מידע מרכזי על אודות הפעילות הביטחונית-צבאית של מדינת ישראל.

רשות העתיקות

לבדיקה זו הוחלט לא להכניס את רשות העתיקות. רשות העתיקות היא תאגיד סטטוטורי האחראי על ניהול תחום העתיקות בישראל. התקציב שלה בשנת 2018 עמד על כ-320 מיליון ש"ח¹². בשנת 2019 מינהל תרבות תמך ברשות העתיקות בסכום של כ-100 מיליון ש"ח¹³, אשר לא חושב בתוך בדיקה זו.

סיכום

בשנת 2019 תקציב מינהל התרבות (ללא רשות העתיקות) עמד על כ-1.2 מיליארד ש"ח¹⁴, בעוד שלאחר סיכום המשרדים בבדיקה חלקית זו, הממשלה מוציאה לפחות עוד כ-680 מיליון ש"ח ממשרדים אחרים, לא כולל משרד הביטחון וצה"ל. נמצא שהמדינה משקיעה בתרבות דרך משרדים אחרים יותר מחצי מכמות ההשקעה המוכרזת על ידי מינהל תרבות במשרד התרבות. שלושת המשרדים המשקיעים את כמות המשאבים הגדולה ביותר בתרבות, לפי בדיקה ראשונית זו, הם (לפי סדר גודל ההשקעה) משרד החינוך, משרד ראש הממשלה ומשרד ירושלים ומורשת.

לסיכום, ניתן לראות כי מדינת ישראל, הרשויות המקומיות, משרד התרבות וכלל משרדי הממשלה משקיעים כמויות גדולות של כספים ומשאבים בתחום תרבות ואמנות. **בסיכום של כלל הנתונים המופיעים במסמך זה, נראה כי מדובר בלפחות 5 מיליארד ש"ח. בתשומת לב ובניהול נכון יותר ניתן להפנות חלק מהמשאבים לתחומי התרבות והאומנות כהשקעה ופיתוח בנגב ובגליל.**

¹¹ הצעת תקציב לשנות הכספים 2013-2014, אתר משרד הביטחון

¹² דין וחשבון שנתי לשנת 2018, אתר רשות העתיקות

¹³ תקציב רשות העתיקות, אתר "מפתח התקציב"

¹⁴ תקציב מינהל תרבות, אתר "מפתח התקציב"